

PLANTENZIEKTEN EN HUN BESTRIJDING.

ZOOEVEN verscheen aflevering 2, jaargang XX, van het »Tijdschrift over Plantenziekten«. Deze aflevering bevat, na het verslag van de Algemeene Vergadering der Nederlandsche Phytopathologische Vereeniging, door welk lichaam, naar men weet, het Tijdschrift wordt uitgegeven, een artikel van den Redacteur, Prof. Dr. J. Ritzema Bos, getiteld: »De geelgevekte wormslak (*Geomalacus maculosus* Allman), eene tot dusver in ons land onbekende, schadelijke slak«. Na eene zeer korte inleiding over de hoofdzaken van den lichaamsbouw van de slakken in het algemeen, deelt de schrijver een en ander mede over hetgeen de eerste en eenige beschrijver van deze slak, Allman, over het merkwaardige dier vermeldt: Het werd in 1842 in Kerry, in het Zuid-Westen van Ierland door William Andrews ontdekt; en de beschrijver Allman vermeldt als eigenaardigheid, dat de slak den vorm van een worm weet aan te nemen, waardoor zij in openingen kan kruipen, waarin men zich niet voor zou stellen, dat zij binnen zou kunnen komen.

Aan het Instituut voor Phytopathologie nu werden in het begin van October 1913 uit Cortgene (Noord-Beveland) eenige slakken gezonden, die gangen als wormgaatjes door den grond maakten en in gepote aardappelen gaatjes maakten ter grootte van een spijkergaatje en dan de aardappelen met haar tweeën, soms met haar vieren of vijven uitholden.

Prof. Ritzema Bos slaagde er in de slakken te determineren als de bovengenoemde soort, welke tot dusver nog nimmer in Nederland was waargenomen. Zij schijnt bijzondere eischen aan den grond te stellen, want zij komt slechts zeer plaatselijk voor; te Cortgene bijvoorbeeld alleen op zeer zwaren kleigrond en niet op iets lichter kleigrond in de onmiddellijke omgeving. De schrijver vestigt nu de aandacht van de landbouwers, vooral van die, welke zeer zwaren kleigrond bebouwen, op deze slak en op de eigenaardige beschadiging, die zij aan aardappelen teweeg brengt. Zeer duidelijke afbeeldingen van zulke ten deele uitgeholde aardappelen met »spijkergaatjes«, benevens van de slakken zelve en van hare eieren, die Prof. Ritzema Bos in zijn laboratorium van daar ter nadere bestudeering gehouden slakken verkreeg, vergemakkelijken de herkenning van deze slak en de door haar aangerichte schade. Prof. Ritzema Bos verzoekt den lezers van het »Tijdschrift« hem slakken toe te zenden, waarvan zij vermoeden, dat deze tot de beschreven soort behooren en maakt in het bijzonder de bloembollenkwekers, die wel eens last hebben van slakkenvreterij in tulpen-, lilië- en narcissenbollen, op deze slak attent.

Dit artikel wordt gevolgd door een kort uittreksel, (samengesteld door den Heer T. A. C. Schoevers) van een artikel van de hand van Dr. L. Hiltner te München in de »Praktische Blätter für Pflanzenbau und Pflanzenschutz« over de in de laatste jaren bij ons te lande sterk optredende »Veenkoloniale Haverziekte«, in Duitschland »Dörrfleckenkrankheit« genoemd. Hiltner verwacht op grond van door hem genomen proeven, dat hij deze ziekte met succes zal kunnen bestrijden door eene besputting der zieke planten met eene oplossing van 2—5 % ijzervitriool. Daar Hiltner voornemens is binnenkort eene uitvoerige publicatie over zijne proeven, die nog voortgezet worden, te doen verschijnen, is het gewenscht deze publicatie af te wachten, alvorens een oordeel uit te spreken, wat nochtans niet afdeed aan de wenschelijkheid, Hiltner's mededeeling door middel van het »Tijdschrift over Plantenziekten« onder de oogen van Nederlandsche belanghebbenden te brengen.

De aflevering sluit met eenige mededeelingen van den Redacteur over de »Nederlandsche Phytopathologische Vereeniging«. Daarin wordt betoogd, dat de leden, die slechts f 1 per jaar contributie betalen, en daarvoor het »Tijdschrift« ontvangen, met deze bijdrage de kosten van hun exemplaar niet meer dekken, zoodat, indien de inkomsten der Vereeniging door het toetreden van meer donateurs niet aanmerkelijk stijgen, men voor de keus wordt gesteld of de jaarlijksche contributie voor de leden te verhoogen tot bijvoorbeeld f 1,50, of het »Tijdschrift«

aanmerkelijk in te krimpen. Ook zouden dan minder lezingen vanwege de Vereeniging gehouden moeten worden, dan tot nu toe het geval is. Waar nu het »Tijdschrift« zeer zeker in eene behoefte voorziet en ook het nut der lezingen op plantenziektekundig gebied moeilijk is te overschatten, zouden deze laatste maatregelen zeker zeer te bejammeren zijn. De Redacteur — tevens Voorzitter van de Vereeniging — wekt dus de leden op om de Vereeniging meer dan tot dusverre te steunen, hetzij door zelf donateur te worden, hetzij door nieuwe donateurs aan te werven. Vooral heeft hij hierbij het oog op de groote lichamen op land- en tuinbouwkundig gebied en hare afdelingen, waaronder er verscheidene zijn, die zeker wel eene jaarlijksche som voor het goede doel, dat de Vereeniging nastreeft, konden offeren.

R.

GROOTTEVERSCHIL BIJ VOGELS VAN DEZELFDE SOORT.

EDER jaar van half September tot half November heeft de najaarstrek der zangvogels plaats, en de vogelvangsters maken van die gelegenheid gebruik, om de diertjes bij duizenden en duizenden te vangen. Wat kunnen er dan in enkele dagen een massa vogels voor de Natuur verloren gaan! Want de vogelvangster laat een vogel, die eenmaal onder zijn net zit niet zoo gauw meer vrij. Degenen die waarde hebben als kooi- of volièrevogels worden er uitgezocht en de rest (natuurlijk dan meest de wijfjes van die soorten) werden eenvoudig door hem dood gedrukt! (De gedoode beestjes werden dan, indien het er minstens 25 stuks zijn, door hem verkocht om gegeten te worden.) Zou hij dit niet doen, dan zou hij al spoedig niet veel meer vangen. Want de meeste vogels als ze één keer onder een net geweest zijn, komen er voor geen tweede maal onder, maar waarschuwen ook nog hun kamaraden. Een barmsijs, een mannetjes-sijs en een pestvogel worden echter nooit »slim«.

Maar toch ook door de vogelvangst komen ons vele merkwaardige exemplaren in handen. Bovendien is onder de gewone vogels nog zoo veel te zien bij eenigszins aandachtige beschouwing.

Iedereen kent het paapje, barmsijsje of roodsijsje (*Acanthis*). Hiervan komen 2 soorten bij ons voor. *A. linaria* en *A. rufescens*.

A. linaria is de meest algemeene en kwam verleden jaar bij miljoenen in Nov. en Dec. bij ons voor. De 2 en meer-jarige mannen hebben een mooie roode borst en een donkerrood petje. De éénjarige mannen hebben een wit tot lichtgeel borstje en ook een donkerrood petje. De wijfjes hebben een oranje-rood petje terwijl de jonge wijfjes gelijk zijn aan de oude. Nu is het zoo merkwaardig, dat de grootte van de vogels van deze soort varieert tusschen 11 en 16 c.M. De meest voorkomende maat is 13 c.M. In den trek komen gewoonlijk eerst de kleinste en later als het kouder wordt de grootere. De laatsten zijn de meest oostelijk wonenden. Een vogelaar noemt de exemplaren met de roode borsten mannen. De rest, $\pm 75\%$, zijn voor hem poppen en werden meestal doodgedrukt.

A. rufescens is veel minder algemeen en vertoef bij ons alleen in October en November, terwijl de meeste *A. linaria* eerst tegen Februari wegtrekken. Bij *A. rufescens* zijn de twee of meer-jarige mannen van een vuuroode borst voorzien; de jonge mannetjes hebben een lichtere borst, terwijl beide geslachten, oud zoowel als jong, een rood petje hebben.

Zeer merkwaardig komen oude en jonge *A. rufescens* zeer zelden in het zelfde jaar tegelijk bij ons voor. Hier, in de buurt van Nijmegen, kwamen in 1909—1910 bijna alleen oude mannen sporadisch voor en een enkel popje. In den winter van 1910—1911 daarentegen tamelijk veel jonge mannen met ongeveer 10 % poppen. Bij *A. rufescens* komen geen noemenswaardige grootteverschillen voor.

Het determineren van *Acanthus* is zeer moeilijk, daar er tusschen *A. linaria* en *A. rufescens*